

Даніїл Шкуркін,

студент 1 курсу, спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" Національного університету біоресурсів і природокористування України

Захист порушених суб'єктних прав*

Україна, будучи правовою, демократичною державою, ставить на одні з перших позицій за важливістю саме захист суб'єктних прав та законних інтересів. Право на захист – конституційне право, котре гарантується державою, а також закріплено у Конституції України, в Цивільному та Цивільно-процесуальному кодексах України й у багатьох інших нормативно-правових актах.

Захистом суб'єктивних прав та інтересів у матеріальному праві називають фактичні юридичні дії правомірних суб'єктів матеріального права, щодо захисту своїх суб'єктивних прав, а у процесуальному праві – правомірну діяльність уповноважених суб'єктів(також і державних органів), яка спрямована на відновлення права або інтересу, реалізується у належній формі захисту.

Поняття «форма захисту», в законодавстві не визначення, у юридичній же літературі під цим терміном розуміють або визначений законом порядок захисту прав і інтересів, або комплекс внутрішньо узгоджених організаційних заходів щодо захисту суб'єктивних прав, що відбуваються у рамках єдиного правового режиму [1, с.17]. Основними формами захисту є юрисдикційна та неюрисдикційна. Юрисдикційна форма захисту- це захист цивільних прав державними чи уповноваженими державою органами. Цивільний кодекс України зазначає, що порушені цивільні права та інтереси можуть захищатись у адміністративній, нотаріальній формах, та самозахистом.

Неюрисдикційна форма захисту- це захист цивільного права самостійними діями уповноваженої особи без звернення до державних чи інших уповноважених органів. Така форма підходить для проведення самозахисту. Неюрисдикційні форми включають у себе альтернативні форми захисту, що не пов'язані зі здійсненням правосуддя, мають договірну основу (арбітраж), вони не виключають юрисдикційну силу [1, с.12].

Серед альтернативних форм захисту, з договірною основою, виділяють: 1. угоду про підсудність; 2. третейську угоду; 3. медіативну угоду; 4. мирову угоду. Угода про підсудність направлена на захист суб'єктивних прав, через надання суб'єктам можливості самостійно визначати суд, що

---

* Наукова керівниця – асистентка кафедри теорії та історії держави і права Людмила Протосавіцька

розглядатиме спір. Вважається що укладання угоди регулюється матеріальним правом, а правила – процесуальним правом. Для матеріально-правової сторони діє право властиве договору, а для процесуальної- місце судового розгляду [2, с.157].

Третейська угода, та її природа не забороняє як використання норм права щодо форми, порядку укладання/виконання/розірвання угоди, так і процесуального у частині порядку вирішення спорів третейським судом. Зазначається що за загальним правилом до питань про третейську угоду, не врегульованих спеціальними нормами, застосовуються загальні норми цивільного права [2, с.157]. Арбітражні угоди (третейські угоди) поділяють на дві групи: ті, що укладаються до виникнення спору між сторонами, і ті, що укладаються вже після того, як спір виникнув. Ці види арбітражних угод називають ще «ex ante agreement» та «ex post agreement»[3, с.319].

Медіативна угода – угода з чітко структурованою процедурою врегулювання, направлена на захист суб'єктивних прав та інтересів за участі нейтрального посередника, котрий підтримує сторони у досягненні взаємовигідного рішення. Медіація, як процедура, є добровільною, сторони за власним завданням можуть продовжувати чи припинити медіацію. У медіативній угоді чітко прописують порядок та умови виконання домовленостей, план із виходу з конфліктної ситуації, з зазначенням часу та послідовності дій кожної сторони. Медіативні угоди бувають двох видів; ті, які укладаються на стадії розгляду спору у суді, а також ті, що оформлюються поза судовим процесом та мають цивільно-правовий характер.

Мирова угода – угода, при котрій суб'єкти, розпоряджаючись своїми правами та не відмовляючись від їх судового захисту, а розраховують на змогу суду, змусити іншу сторону виконувати прийняті на себе зобов'язання, мирова угода остаточно ліквідує спір та підлягає примусовому виконанню. Цивільно-процесуальний кодекс України передбачає можливість сторін укласти мирову угоду. Так само як і інші, мирова угода має подвійну природу, з однієї сторони це угода про врегулювання матеріально-правових відносин, що застосовує норми матеріального права а з іншої сторони це процесуальна угода між сторонами про завершення спору.

Отже, захист суб'єктивних прав та інтересів, є одним з основних питань, важливих для України, як для демократичної правової держави. Українське законодавство намагається максимально можливо захистити права та інтереси, за для цього воно надає різноманітні форми захисту. Захист передбачає можливість захищати власні інтереси як завдяки різним органам та особам, а також й самостійно. Українське законодавство всебічно спирається у цьому питанні на досвід передових правових держав Європи та світу.

Література

1. Тимченко Г.П. Способи та процесуальні форми захисту цивільних прав. Х.,2002. 21 с.
2. Кисельова Т. Підвідомчість Міжнародному комерційному арбітражу спорів за участю держави. *Право України*. 2006. №8. С.52-56.
3. Joseph F. Morrissey & Jack M. GRAVES – International Sales Law and Arbitration. Problems, Cases and Commentary *Kluwer Law International*, 2008. 528 p.

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

Рада аспірантів юридичного факультету

Студентська організація юридичного факультету

Студентський науковий гурток
«Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

09 травня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 09 травня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 215 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**